ECLI:LV:AT:2025:0618.C75010725.8.L

Lieta Nr. C75010725, Nr. SKC - 577/2025

Civillietu departaments

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025. gada 18. jūnijā

Senatoru kolēģija šādā sastāvā: senators referents Erlens Kalniņš, senatori Valerijs Maksimovs un Normunds Salenieks

rīcības sēdē izskatīja SIA /Nosaukums A/ kasācijas sūdzību par Ekonomisko lietu tiesas 2025. gada 2. aprīļa spriedumu civillietā SIA /Nosaukums A/ prasībā pret SIA /Nosaukums B/ par dalībnieku sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem.

Senatoru kolēģija

konstatēja

[1] SIA /Nosaukums A/ iesniegusi kasācijas sūdzību par Ekonomisko lietu tiesas 2025. gada 2. aprīļa spriedumu, ar kuru noraidīta SIA /Nosaukums A/ prasība pret SIA /Nosaukums B/ par SIA /Nosaukums B/ 2024. gada 11. novembra dalībnieku sapulces lēmumu atzīšanu par spēkā neesošiem.

Senatoru kolēģija atzīst, ka ir Civilprocesa likuma 464.[1] panta otrās daļas 2. punktā norādītais pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību, jo kasācijas sūdzības argumenti nerada pamatu uzskatīt, ka pārsūdzētajā spriedumā ietvertais lietas iznākums ir nepareizs un ka izskatāmajai lietai ir būtiska nozīme vienotas tiesu prakses nodrošināšanā vai tiesību tālākveidošanā.

[2] Senāts uzskata par nepieciešamu papildus norādīt turpmāk minēto.

[2.1] Kā uzsvērts kasācijas sūdzībā, noraidot 2025. gada 3. martā prasītājas pieteikto lūgumu pievienot lietas materiāliem 2025. gada 26. februārī notikušās sarunas starp prasītājas vienīgo dalībnieku un valdes locekli /Persona D/ un atbildētājas vienīgo valdes locekli /Persona E/ audioierakstu un nopratināt /Persona E/ kā liecinieku (sk. *lietas 2. sējuma 47.–51. lapu*), Ekonomisko lietu tiesa esot būtiski pārkāpusi civilprocesuālo tiesību normas, kuras nosaka tiesas pienākumu noskaidrot visus lietā nozīmīgus apstākļus, tāpēc pārsūdzētais spriedums taisīts, balstoties uz nepilnīgu pierādījumu kopumu.

Proti, lai gan atbildētājas pamatkapitāla palielināšana veikta formāli tiesiskā ceļā, prasītājas ieskatā minētais audioieraksts atklāj jaunu informāciju, ka, palielinot atbildētājas pamatkapitālu, atbildētājas vairākumdalībnieces SIA „Eliard Holding” patiesais mērķis esot bijis ļaunprātīgs, t. i., vērsts uz to, lai prasītāja kā mazākumdalībniece zaudētu Komerclikuma 172. panta otrajā daļā paredzēto tiesību bez sabiedrības iesaistes celt tiesā prasību ne tikai pret tās valdes locekli /Persona E/, bet tieši pret tās vairākumdalībnieci SIA „Eliard Holding” par atbildētājai nodarīto zaudējumu 1 056 000,00 *euro* apmērā atlīdzināšanu. Līdz ar to – kā argumentēts kasācijas sūdzībā –

atbildētājas pamatkapitāla palielināšana ar apstrīdētajiem dalībnieku sapulces lēmumiem esot tikusi veikta tāpēc, lai izvairītos no iespējamās tiesvedības par atbildētājai nodarītajiem zaudējumiem ne tikai pret valdes locekli, bet tieši pret atbildētājas vairākumdalībnieci SIA „Eliard Holding".

[2.2] Taču, izvirzot šādus argumentus savā kasācijas sūdzībā, prasītāja nav ņēmusi vērā, ka līdzās Komerclikuma 172. panta otrajā daļā paredzētajai tāda „dalībnieku mazākuma" tiesībai pieprasīt sabiedrības prasības celšanu, „kurš kopā pārstāv ne mazāk par vienu divdesmitdaļu no pamatkapitāla vai kura līdzdalība pamatkapitālā nav mazāka par 100 000 *euro*" (sk. arī *Komerclikuma 172. panta sesto un septīto daļu*), ikviens kapitālsabiedrības mazākumdalībnieks var izmantot Koncernu likumā paredzētos tiesiskos mehānismus savu tiesību vai likumisko interešu aizsardzībai (lai gan savā prasības pieteikumā prasītāja tostarp ir atsaukusies uz Koncernu likuma 3. panta trešās daļas noteikumiem par valdošā uzņēmuma izšķirošo ietekmi atkarīgajā sabiedrībā uz līdzdalības pamata).

[2.2.1] Proti, faktiskā koncerna gadījumā saskaņā ar Koncernu likuma 33. panta ceturto daļu un tajā izdarīto norādi uz šā likuma 27. panta piekto daļu „katrs" atkarīgās sabiedrības mazākumdalībnieks ir tiesīgs „savā vārdā, bet atkarīgās sabiedrības labā" celt tiesā prasību tieši pret valdošo uzņēmumu (kā arī pret valdošā uzņēmuma likumiskajiem pārstāvjiem un atkarīgās sabiedrības valdes vai padomes locekļiem) par atkarīgajai sabiedrībai nodarīto zaudējumu atlīdzības piedziņu (sk. *Koncernu likuma 29.–34. pantu*).

Minēto prasības tiesību var izlietot ikviens atkarīgās sabiedrības mazākumdalībnieks neatkarīgi no viņa pārstāvētā pamatkapitāla lieluma. Turklāt šīs prasības tiesības īstenošanai nav piemērojami Komerclikuma 172. panta noteikumi par sabiedrības prasības celšanu, jo komerctiesībās regulētā „dalībnieku mazākuma" tiesība pieprasīt sabiedrības prasības celšanu (sk. *Komerclikuma 172. panta otro daļu*) koncernu tiesībās ir aizstāta ar katra mazākumdalībnieka individuālu prasības tiesību (sk. *Koncernu likuma 33. panta ceturto daļu ar norādi uz šā likuma 27. panta piekto daļu*) arī tāpēc, ka valdošā uzņēmuma izšķirošā ietekme atkarīgajā sabiedrībā bieži vien ir tik liela, ka mazākumdalībnieka vai dalībnieku mazākuma līdzdalība atkarīgās sabiedrības pamatkapitālā neveido likumā, t. i., Komerclikuma 172. panta otrajā daļā, pieprasīto nepieciešamo šādas līdzdalības daļu vai apmēru.

[2.2.2] Tādējādi uz apstrīdēto 2024. gada 11. novembra dalībnieku sapulces lēmumu pamata realizētā atbildētājas pamatkapitāla palielināšana konkrētajā gadījumā neliedz iespēju prasītājai kā atbildētājas mazākumdalībniecei, kura šobrīd pārstāv 0,15196 % no atbildētājas pamatkapitāla, saskaņā ar Koncernu likuma 29. un 33. panta noteikumiem savā vārdā, bet atbildētājas kā atkarīgās sabiedrības labā celt tiesā prasību tieši pret atbildētājas vairākumdalībnieci SIA „Eliard Holding" kā valdošo uzņēmumu par atbildētājai iespējams nodarīto zaudējumu 1 056 000,00 *euro* apmērā atlīdzināšanu.

Turklāt par Koncernu likuma 33. panta, kurā regulēta valdošā uzņēmuma un tā likumisko pārstāvju atbildība par zaudējumiem, kas radušies atkarīgajai sabiedrībai valdošā uzņēmuma īstenota pamudinājuma dēļ (sk. *Koncernu likuma 29. pantu*), piemērošanas aspektiem jau ir izveidojusies Senāta judikatūra (sk. *Senāta 2022. gada 18. janvāra sprieduma lietā Nr. SKC-20/2022, ECLI:LV:AT:2022:0118.C40094116.6.S, 9.–10. punktu, 2022. gada 31. maija sprieduma lietā Nr. SKC-44/2022, ECLI:LV:AT:2022:0531.C28208416.28.S, 11.–12. punktu, 2022. gada 22. decembra sprieduma lietā Nr. SKC-94/2022, ECLI:LV:AT:2022:1222.C32267917.18.S, 11.–12. punktu*).

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 464. panta trešo daļu un 464.[1] panta otrās daļas 2. punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar SIA „/Nosaukums A/ kasācijas sūdzību par Ekonomisko lietu tiesas 2025. gada 2. aprīļa spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators E. Kalniņš Senators V. Maksimovs Senators N. Salenieks